

Liat FARRIS TWAINA | **Utilizarea instrumentelor teatrale în
folosul comunității**
(Teatro Ebreo, Israel)

Abstract: (The Usage of Theatrical Dramatic Tools in the Service of the Community, as Active Participants) In my presentation I would present the “community theater” in Israel. Which takes place in Informal frameworks in the community: Community centers, hospitals, special needs population, and more. Community Theater is used in order to empower individuals, and groups, It develops the social skills and the community spirit of those who participate. It stimulates social change by encouraging the participants to identify issues of concerns in their own life, with common ground, and with the guidance of the professional director the actors would than translate the topics they have raised in to active dramatic play, written by the group and by the director. The emphasis is on teamwork and on the process rather than the outcome. Another example for using theater tools to enhance social, and inter personal skills, is at the theater department’s work in side state schools, including preparation for matriculation exams. I will also present some info from my thesis, regarding the effects of using theater tools inside school in order to help children that suffer from loneliness to enhance their social skills.

Keywords: community theater, educational theater, social welfare, motivation, social abilities

Rezumat: Această lucrare descrie diferitele utilizări ale teatrului ca instrument de motivare socială, concentrându-se pe munca care se desfășoară în cadrul organizațiilor sociale și educaționale, cum ar fi centrele comunitare și sistemul educațional. În această lucrare sunt prezentate diferite exemple și cazuri care demonstrează valoarea socială și personală a teatrului comunitar și educațional, prin experiența unui director de teatru comunitar și profesor de teatru. De asemenea, sunt descrise diferitele etape utilizate pentru înființarea unui teatru comunitar în Israel, cum ar fi înființarea unui teatru comunitar, alocarea participanților, formarea grupului și multe altele, evidențiind caracteristicile activității teatrului comunitar așa cum este el în Israel. Lucrarea descrie, de asemenea, efectele utilizării instrumentelor teatrale în cadrul unui program de intervenție în școala gimnazială, cu un grup mic de participanți. Scopul principal al acestui studiu a fost acela de a îmbunătăți abilitățile sociale ale unui grup de elevi cu handicap social, utilizând metode din teatru. Intervenția s-a desfășurat sub forma unui atelier de lucru. Parametrii examinați au fost atitudinile negative față de colegii de grup, atitudinile pozitive față de colegii de grup, sentimentele de singurătate emoțională și socială, empatia, inițiativa, colaborarea și auto-controlul. Analiza a demonstrat o îmbunătățire semnificativă la o parte dintre acești parametri.

Cuvinte-cheie: teatru comunitar, teatru educațional, bunăstare socială, motivare, abilități sociale

Scrisoare către cititor

Când aveam 9 ani, părinții mei s-au mutat în alt oraș. Tranziția m-a forțat să îmi schimb școala și mediul social. De la un copil foarte sociabil în clasă, m-am trezit în situația de a lupta pentru locul meu în societate și, la fel ca mulți alți copii, a trebuit să trec printr-o perioadă de izolare socială care, la vremea aceea, a fost foarte dureroasă pentru mine.

Am fost salvată însă de un rol pe care l-am primit într-un spectacol de teatru organizat la școală, moment în care abilitățile mele dramatice au ieșit la lumină și, treptat, colegii mei au început să mă aprecieze mai mult, deschizându-mi, în același timp, o oportunitate socială.

În continuare, mi-am continuat drumul în teatru la un liceu renumit de artă teatrală și de acolo la Departamentul de teatru al Universității din Tel-Aviv, unde există un extraordinar departament numit „Teatrul comunitar”.

În articolul următor voi face o analiză a caracteristicilor unice ale teatrului comunitar din Israel și a contribuției sale la bunăstarea populației.

Introducere

În Israel, teatrul în folosul comunității este integrat ca program academic interdisciplinar în diferite departamente ale universităților.

În acest articol voi împărtăși propria experiență cu privire la mijloacele prin care educația culturală din Israel utilizează instrumentele teatrale în folosul comunității. Acesta nu este un instrument terapeutic distinct, ci mai degrabă un instrument social care urmărește să contribuie la bunăstarea oamenilor și a societății.

Fiecare persoană simte nevoia să aparțină unui grup căruia să simtă că îi aparține, în care să se simtă iubit, la care să contribuie și de pe urma căruia să aibă beneficii. Oamenii sunt ființe sociale. Ei se străduiesc să dobândească un sentiment de apartenență (Adler, 1958) Conform lui Abraham Maslow, o persoană are o ierarhie a nevoilor, iar nevoia de apartenență este o nevoie psihologică importantă, ce se situează înaintea oricărei alte nevoi psihologice (Hasidim, 2005).

Hubbard (2001) a declarat că teatrul comunitar descrie ce se întâmplă atunci când grupuri de oameni strâns uniți dramatizează poveștile care le definesc comunitățile. Teatrul bazat pe comunitate diferă de formele tradiționale de dramă folclorică prin aceea că are, de obicei, ca scop principal o manifestare responsabilizatoare și terapeutică explicită. Dramele bazate pe evenimente din comunitate au o caracteristică comună, aceea că sunt produse de și pentru o anumită comunitate și prezintă evenimente din acea comunitate. În plus, terapia prin artă poate elimina diferențele de limbă și cultură (Roth-Yaniv, Maayan și Hazes, 1999).

În această lucrare voi pune accentul pe teatrul comunitar, așa cum este el în Israel. Voi vorbi, de asemenea, despre modul în care școlile din Israel utilizează instrumentele teatrale în cadrul programelor lor de consiliere.

Teatrul comunitar în Israel

Teatrul comunitar în Israel este o profesie interdisciplinară care utilizează concepte din teatru, asistență socială și educație pentru a înțelege și a integra mai bine oamenii în societate.

Teatrul comunitar își desfășoară activitatea în cadre obișnuite din cadrul comunității, incluzând, dar fără a se limita la: centre comunitare, spitale, populația cu nevoi speciale, penitenciare, grupuri de persoane cu sindrom Down, femei care suferă din cauza violenței domestice, adolescenți, centre de protecție pentru adolescenți, grupuri de vârstnici și unul foarte special pentru mine, grupurile de palestinieni și israelieni, concentrându-se asupra apropierii celor două părți. În Teatrul comunitar, accentul este pus pe munca de echipă și proces, mai degrabă decât pe rezultat. Procesul emoțional și social prin care trec participanții reprezintă factorul cel mai important al acestei lucrări.

Teatrul comunitar este utilizat pentru a mobiliza indivizii și grupurile să își dezvolte abilitățile sociale. Atunci când este utilizat în discuțiile de grup, teatrul comunitar stimulează schimbarea socială prin încurajarea participanților să identifice problemele care îi îngrijorează în viață și pe cele pe care le au în comun cu ceilalți. Sub îndrumarea directorilor profesioniști, actorii participanți pot transla subiectele pe care le-au adus în discuție într-o piesă de teatru activă, scrisă de grup și de director. Prin urmare, teatrul comunitar ajută la dezvoltarea abilităților sociale și a spiritului comunitar a celor care participă.

Etapale înființării teatrelor comunitare în Israel

Centrele comunitare în Israel

În Israel există centre comunitare peste tot în țară, iar aceste centre oferă activități extrașcolare pentru copii, precum și ateliere de lucru și activități sociale pentru adulți și vârstnici. În multe cazuri, aceste centre comunitare acționează ca o zonă socială sigură în care cetățenii acestei comunități pot sta.

Înființarea unui teatru comunitar

Crearea unui teatru comunitar presupune luarea în considerare a câtorva variabile. Mai întâi trebuie alcătuit un grup de oameni cu aceleași caracteristici sau nevoi. Acest lucru este important pentru a permite comunității să se dezvolte și să comunice utilizând coduri culturale similare.

După luarea deciziei de a înființa un teatru comunitar, este important să se aleagă forma de conducere. În mod normal, aceasta este exercitată la început de directorul teatrului comunitar, singur sau împreună cu un asistent social și posibil cu un lider comunitar, de exemplu un director cultural al comunității sau un angajat în domeniul educației din sistemul penitenciar.

Alocarea participanților

Această etapă este pregătită, de obicei, în colaborare cu un oficial al comunității care este implicat în activitățile teatrale și sociale. Implicarea oficialilor comunității permite abordarea nevoilor specifice ale comunității. De exemplu, dacă grupul este dedicat adolescenților, directorul teatrului poate dezvolta un plan care să atragă tinerii și să viziteze școlile pentru a discuta implicarea acestora în teatrul comunitar. Dacă teatrul este adresat femeilor abuzate, organizatorul poate fi șeful centrului pentru femeile care suferă din cauza violenței sau un asistent social implicat. Dacă teatrul comunitar este adresat grupurile socio-economice inferioare, organizatorul poate fi șeful unui centru social comunitar.

Formarea grupului

Această etapă este realizată din două faze:

- (1) Faza activă și mai vizibilă învață participanții limbajul teatral și diferite metode și tehnici de joc. O modalitate bună de a obține rezultate este prin jocurile, exerciții de improvizatie, jocuri care se concentrează pe modul în care se construiește un personaj, cum se formează relațiile între personaje și alte exerciții. Aceste

tehnici, utile în teatrul comunitar, sunt aceleași tehnici care sunt folosite în studiile repertoriului actorilor de teatru.

- (2) Faza de consolidare a grupului. Această fază se realizează prin jocuri concepute să ajute participanții să învețe și, în același timp, să se obțină beneficii sociale și distracție. Unele dintre activitățile efectuate în această fază pot include crearea unor modalități de dezvoltare a încrederii, prin utilizarea jocurilor încrederii, dezvoltarea interacțiunii sociale prin activități teatrale distractive și sărbătorirea micilor evenimente împreună, printre alte activități creative.

Faza de extragere a materialului

Din experiența mea, această fază este una foarte importantă și delicată, întrucât membrii grupului își exprimă propriile experiențe prin diferite instrumente teatrale și dramatice. Directorul trebuie să dea dovadă de sensibilitate socială, deoarece în această fază membrii grupului intră în contact cu propriile povești și le împărtășesc cu ceilalți membri ai grupului. Din aceste materiale actorii vor scrie o piesă de teatru sub îndrumarea directorului teatrului. Acesta trebuie să aibă cunoștințe academice și experiență teatrală pentru a scrie o piesă de teatru bazată pe experiența de viață a membrilor teatrului.

Repetițiile și punerea în scenă

Teatrul comunitar este o formă de teatru alternativ, precum și o organizație non-profit. Prin urmare, acesta se bucură de libertatea alegerilor artistice, printre acestea dărâmarea unor concepții referitoare la ceea ce se numește „Al patrulea perete”, adică stilul de teatru realist. Directorul teatrului poate prezenta actorilor posibilitățile de acceptare a publicului în diferite moduri creative, de exemplu: piesa se poate desfășura în mijlocul publicului în loc să fie prezentată în fața acestuia. Posibilitățile creative de interacțiune cu publicul sunt multiple și pot dezvolta o conexiune senzațională între actori și public.

După ce s-a scris piesa, încep repetițiile. Acestea includ învățarea textelor, construirea personajelor, a relațiilor dintre personaje, acordând atenție mișcării pe scenă și tuturor detaliilor teatrale, tehnice și de punere în scenă necesare pentru realizarea producției.

Faza finală va fi prezentarea efectivă a piesei în fața sau în mijlocul publicului.

În cadrul pregătirii spectacolului vor avea loc mai multe repetiții pentru a pregăti și permite grupului să obțină cele mai bune performanțe.

Spectacolul în sine va aduce grupului un plus de stimulare personală și socială. Deseori, piesa de teatru se va termina cu un dialog între actori și public, oferind publicului posibilitatea de a pune întrebări, sporind astfel efectul emoțional de ambele părți. O astfel de interacțiune este extrem de valoroasă atât pentru actori, cât și pentru public. Această comunicare mutuală actor/public poate crea o legătură emoțională și intelectuală care crește simțul comunității printre participanți.

După spectacol, grupul se va întâlni, de obicei, pentru a discuta procesele individuale și de grup prin care au trecut cu toții. Aceste discuții vor include gânduri reflectivă și împărtășirea emoțiilor. Această discuție post-producție este importantă,

fiind un fel de final sau concluzie a întregului proces de producție.

Finanțarea procesului

Proiectul poate să fie finanțat de diferite departamente guvernamentale. Printre aceste agenții se pot număra Ministerul Muncii, al Afacerilor Sociale, precum și administrațiile locale și diferite organisme care au legătură cu natura grupului sau sponsori privați.

Experiența personală, câteva exemple

În secțiunea următoare vor fi prezentate trei studii de caz în care am fost personal implicată în calitate de director al teatrului comunitar și profesor. Două dintre acestea se referă la grupurile de adolescenți într-un context teatral și unul la un grup de teatru comunitar de adulți.

Conform lui Erickson (1987), principala preocupare în adolescență este căutarea identității. Bols (1979) a inventat termenul de „procesul celei de a doua individuații” care se referă la adolescență. Bollas (2015) se referă la conceptul de „scădere temporară a ego-ului” care însoțește procesul de căutare a identității și a doua individuație. Adolescentul se detașează tot mai mult de susținerea ego-ului oferită de părinți, care devine din ce în ce mai puțin disponibilă pentru el. Scăderea ego-ului este exprimată în moduri care par a fi comportamente copilărești – o scădere a abilității de comunicare verbală, convergență, accese de furie etc. Adolescentul își consolidează relația cu grupul de prieteni, atenuând astfel sentimentele de vinovăție și anxietate care apar ca urmare a distanțării de părinții săi, experimentând roluri fără caracter obligatoriu și formându-și personalitatea proprie și pe cea sexuală.

Un exemplu de calitate unice pe care un teatru comunitar le poate aduce adolescentelor, în ceea ce privește sarcinile adolescenței, pot fi văzute în grupul pe care l-am condus într-un cartier cu potențial socio-economic scăzut. Participanții erau opt fete cu vârste între 14 și 16 ani. Printre acestea se afla și Shani, o tânără care suferea de un fel de paralizie din naștere. Shani putea să meargă, cu toate că picioarele și stilul său de mers erau afectate de boala ei și păreau nefirești. Această fată de 14 ani se simțea suficient de confortabil să danseze pe scenă, în aplauzele publicului. Acesta este un exemplu de motivare pe care participanții o pot primi din partea grupului. Shani a devenit un membru valoros al grupului, atunci când celelalte fete au acceptat-o cu tot cu dizabilitatea de care suferea. Și ele erau dovada faptului că și ea se acceptase pe ea însăși. În acel moment ea a devenit un model despre felul în care o adolescentă își acceptă corpul și pe ea însăși, chiar și atunci când nu totul este perfect.

Un alt exemplu pe care l-am întâlnit nu provine direct din teatrul comunitar clasic, ci din teatrul educațional, care se desfășura în școala gimnazială; în același timp a fost influențat de spiritul teatrului comunitar. Am predat cursuri de teatru într-un cartier cu potențial socio-economic foarte scăzut. Programul a fost integrat în școală ca parte a curriculumului educațional. Copiii erau foarte entuziasmați să participe la program. Am lucrat la o piesă despre un copil care este dat în plasament la o familie. Voiam ca toți copiii să fie motivați. Așadar, în loc să există un singur rol principal, am alocat fiecărui grup de copii câte o scenă anume. Astfel, au fost trei sau patru copii care au

jucat același rol. Toată lumea s-a simțit bine, deoarece toate părțile erau cumva egale.

Metoda le-a oferit copiilor un sentiment de conexiune, de competență, egalitate și echitate. Aceștia au fost foarte implicați nu doar în producție, ci au și interacționat unii cu alții. Fiecare grup, după ce și-a terminat partea, a devenit o echipă tehnică pentru alt grup de participanți. Astfel, toți s-au susținut reciproc. La mijlocul piesei, o parte a decorului a căzut. Unii dintre elevi s-au simțit atât de implicați, încât au sprijinit decorul pentru toți ceilalți. A fost o experiență extraordinară pentru toți cei implicați.

În alt orașel am lucrat cu un grup de adulți. Moshe era un măturător, David era un gunoier, Olga era o mamă singură, Hana servea ceai la serviciu, iar ceilalți participanți proveneau din medii asemănătoare. Cu acest grup de teatru comunitar am avut o seară de dialoguri și monologuri din cei mai mari scriitori de piese de teatru din lume. Grupul avea o conexiune socială atât de puternică, încât a rezistat mulți ani.

Planificarea, implementarea și evaluarea unui program de abilități sociale prin intermediul teatrului

În această secțiune a articolului meu voi prezenta și unele informații din teza mea, referitoare la efectele utilizării instrumentelor teatrale în școli pentru a ajuta copiii care suferă de singurătate, ca modalitate de îmbunătățire a abilităților lor sociale.

Lucrarea descrie și analizează un program de intervenție într-un grup mic, utilizând metode extrase din teatru. Intervenția a avut loc sub forma unui atelier de lucru. Scopul principal al acestui studiu era îmbunătățirea abilităților sociale ale grupului de elevi cu handicap social. Grupul era alcătuit din șase elevi cu handicap social și șapte elevi cu abilități sociale definite. Scopul secundar al lucrării era evaluarea eficienței intervenției la toți participanții. Al treilea scop al intervenției era evaluarea atelierului de lucru pentru a-l îmbunătăți. O abordare holistică a ajutat la planificarea și dezvoltarea proceselor grupului în timpul intervenției în grup. Această abordare sugera faptul că întâlnirea într-un mediu social și instruirea privind abilitățile sociale în timpul sesiunii au avut un impact pozitiv asupra abilităților de interacțiune socială.

Studiul de caz s-a desfășurat într-un liceu, în cadrul unei școli de șase ani din Sharon, Israel. Interacțiunea a avut loc în a doua jumătate a anului școlar. Programul a cuprins șase sesiuni, câte o sesiune pe săptămână, fiecare sesiune având o oră.

Impactul interacțiunii a fost verificat prin chestionare care au fost împărțite înainte și după intervenție. Prin aceste chestionare s-au verificat abilitățile cognitive, emoționale și comportamentale ale participanților la atelierul de lucru.

Au fost examinați următorii parametri: atitudinile negative față de colegii de grup, atitudinile pozitive față de colegii de grup, sentimentul de singurătate emoțională și cel de singurătate socială, empatia, inițiativa, colaborarea și auto-controlul. Feedback-ul participanților, un interviu cu dirigintele clasei și notițele cercetătorilor (un instrument care a documentat procesul de intervenție) au constituit instrumente de evaluare suplimentare.

S-a descoperit că intervenția și-a atins doar parțial scopul. În sub-grupul elevilor cu abilități sociale puternice, schimbările pozitive au fost identificate în: atitudinile pozitive față de colegii de grup, singurătatea și colaborarea socială. În sub-grupul elevilor cu abilități sociale slabe, schimbările pozitive importante au fost identificate în inițiativă

și colaborare. Conform notițelor cercetătorului și din feedback-ul participanților a rezultat faptul că participanții aveau o nevoie puternică să facă parte dintr-un grup restrâns din școală. Mai mult, aceștia au demonstrat nevoia de a avea pe cineva care să îi asculte. Din feedback-ul lor s-a constatat că atelierul de lucru a răspuns acestei nevoi a lor. S-a făcut recomandarea de a se studia programe de intervenție suplimentare care sunt destinate doar unui grup de copii și elevi care au un handicap social.

În urma recomandării pentru un program îmbunătățit, au fost discutate diferite subiecte, printre care: începerea unor planuri școlare de intervenție privind abilitățile sociale cât mai devreme posibil, evitarea sentimentelor de singurătate socială în copilăria timpurie.

În concluzie, teatrul comunitar este un mijloc foarte puternic de încurajare a individului, a comunității și a individului în cadrul comunității. Utilizarea în școli a mijloacelor teatrale pentru motivare și învățare are, de asemenea, o valoare semnificativă pentru elevi, atât din punct de vedere emoțional, cât și social.

Bibliografie

- Adler, A. 1958. *You and your life*. Tel Aviv: The Alfred Adler Institute.
- Blos, P. 1979. „Second individuation process”. In *The Adolescent passage: developmental issues*. pp. 141-170. New York: International Press.
- Boulas, c. 2015. *The Transforming Object*, in: Levi, A (ed.), *Boulas’s Reader*. Chapters 1, 39-63. Tolat sefarim.
- Erickson, E. H. a. 1987. *Identity: Youth and Crisis*. Tel Aviv: Sifriat Poalim.
- Farris-Twaina Liat, “Planning, Implementation and Evaluation of a Social Skills Program Using Drama”, (L. 2007) Master Thesis, University of Tel-Aviv, Israel.
- Hasidim, Y. 2005. *Human resources management from a Jewish angle, to place Maslow on the head – Part II. Human Resources*, 211, 47-44.
- Hubbard, Robert. 2001. “Drama and Life Writing.” *Encyclopedia of Life Writing: Autobiographical and Biographical Forms*; Volume 1 A-K. Ed Margarete Jolly. Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers. 285-287.
- Yaniv R., Maayan S., Y., and Hazan, A. 1999. „The first aspects of a tripartite meeting: art, culture and therapy, art therapy in the Druze sector in Israel”. In: *Issues in Education, in particular*, 14, 1, 105-114.